

Politieke Markt

Zitting van 5 juni 2018
Beheer en Realisatie - Openbare Ruimte

Analyse OV - behoefte en input/uitgangspunten programma van eisen aanstaande OV-concessie provincie Overijssel - besluitvormen

Auteur

Kor Venhuizen

Overlegd met

Petra Wagenaar, Paul v.d. Berg, Jan Boxum, Gert Ekkelenkamp

Portefeuillehouder

M. Scheringa

Samenvatting

Op dit moment bereidt de provincie Overijssel de aanbesteding van het openbaar vervoer voor. Wij kunnen als gemeente onze wensen inbrengen in het programma van eisen. In voorbereiding daarop hebben wij, mede naar aanleiding van de motie van de gemeenteraad van 2 mei 2017, samen met o.a. het ondernemersplatform en enkele plaatselijke belangen een analyse gedaan van het openbaar vervoer en de behoefte daaraan. Op basis van deze analyse hebben wij uitgangspunten opgesteld die wij in willen brengen in het programma van eisen voor de aanbesteding van het openbaar vervoer. Met dit voorstel vragen wij uw advies over de analyse van het openbaar vervoer en over de uitgangspunten die wij hebben opgesteld.

Beschrijving

Inleiding

Op dit moment bereidt de provincie Overijssel de aanbesteding van het openbaar vervoer voor. Wij kunnen als gemeente onze wensen inbrengen in het programma van eisen. Wij hebben uitgangspunten opgesteld die wij in willen brengen bij de provincie. Met dit voorstel willen wij uw mening vragen over deze uitgangspunten.

Achtergrondinformatie

In voorbereiding op de aanbesteding van het openbaar vervoer hebben wij, mede naar aanleiding van de motie van de gemeenteraad van 2 mei 2017, samen met onder andere het ondernemersplatform en enkele plaatselijke belangen (verder: betrokken partijen) bijgevoegd document opgesteld met daarin de analyse van het openbaar vervoer in Steenwijkerland (verder: O.V.-analyse). Wij zien deze O.V.-analyse als een eerste aanzet voor de Strategische Mobiliteitsvisie, zoals wij dat in ons coalitieakkoord hebben verwoord. Op basis van deze analyse hebben wij uitgangspunten opgesteld die wij in willen brengen in het programma van eisen voor de aanbesteding van het openbaar vervoer.

Voorstel

Huidige situatie

De huidige ontwikkeling is een afname van het aanbod openbaar vervoer. Zo is de regiotaxi per 1 januari 2017 opgeheven. De bus tussen Meppel en Steenwijk rijdt alleen nog maar tijdens de spitsperiodes in plaats van de hele dag. In 2019 zal de bus tussen Wanneperveen en Meppel ook niet meer de hele dag gaan rijden. De andere buslijnen in onze gemeente worden gehandhaafd. Aandachtspunt is het gebruik van bijvoorbeeld buslijnen 75 (Blokzijl) en Oldemarkt (76). Het gebruik is niet hoog. De vraag is of deze buslijnen op langere termijn gehandhaafd kunnen blijven.

In de huidige situatie rijden er geen bussen op de lijnen 75 en 76 's avonds en in het weekend. Daarnaast is in een groot deel van onze gemeente beperkte toegang tot het openbaar vervoer: er rijdt geen bus of de dichtstbijzijnde bushalte is niet op loopafstand of korte fietsafstand. Werknemers in bijvoorbeeld de toeristische sector kunnen niet met het openbaar vervoer naar huis 's avonds. Voor studenten die in het weekend naar huis gaan, geldt hetzelfde probleem. Het bezoekerscentrum in Ossenzijl is in het weekend niet bereikbaar.

Analyse openbaar vervoer - ambitie

Wij willen niet de ontwikkelingen afwachten, maar regie nemen. Onze ambitie is: elke kern is elke dag van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat voor iedereen bereikbaar. Het openbaar vervoer op de bestaande verbindingen dient uitgebreid te worden. Daarnaast is een nieuwe vorm van openbaar vervoer nodig: het is flexibel en speelt in op de (individuele) behoefte.

Analyse openbaar vervoer - onderscheid naar lagen

In de O.V.-analyse wordt onderscheid gemaakt in drie lagen:

- de bovenregionale laag met daarin het spoor en de busverbinding Zwolle-Vollenhove-Emmeloord;
- de regionale laag met daarin de overige busverbindingen in / door onze gemeente;
- de lokale laag. In de lokale laag worden kernen en andere bestemmingen ontsloten waar geen bussen rijden. De lokale laag bestaat uit een flexibel vervoerssysteem met daarin bestaande systemen (vrijwilligersvervoerders) en nieuwe systemen.

Uitgangspunten voor programma van eisen

De volgende uitgangspunten willen wij inbrengen in het programma van eisen voor het openbaar vervoer. In de bijlage staan de uitgangspunten verder uitgeschreven.

- Voor de regionale laag: behouden van het huidige voorzieningenniveau en uitbreiden naar de avonden en de weekenden.
- Voor de lokale laag: de vervoerder komt met een innovatief flexibel vraagafhankelijk aanbod voor Steenwijkerland, waarmee elke kern van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat bereikbaar is.

Argumenten

Beperkte bereikbaarheid met het openbaar vervoer

Meerdere kernen zijn niet bereikbaar met het openbaar vervoer. Een groot deel van onze gemeente is 's avonds en in het weekend niet bereikbaar. De betrokken partijen hebben hun zorg voor de huidige bereikbaarheid uitgesproken. De ontwikkeling is een verdere afname van openbaar vervoer. Wij kunnen deze ontwikkeling afwachten of nu actie ondernemen en komen tot een vervoerssysteem dat beter aansluit op de huidige behoefte. De aanbesteding van het openbaar vervoer biedt kansen.

Goede bereikbaarheid biedt kansen voor werkgelegenheid

Werkgevers moeten bereikbaar zijn voor werknemers. In de huidige situatie kunnen werknemers en stagiaires bijvoorbeeld in de horeca 's avonds niet naar huis met het openbaar vervoer. Andersom biedt een goede bereikbaarheid ook kansen voor de woningmarkt: forenzen kunnen makkelijker vanuit Steenwijkerland naar hun werk in de regio.

Kansen voor toerisme

Uit onderzoek van ABN Amro eerder dit jaar komt naar voren dat 65-plussers de komende jaren meer zullen besteden aan vakanties. Giethoorn is goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Andere toeristische bestemmingen in onze gemeente zijn beperkt of helemaal niet bereikbaar met het openbaar vervoer. Om de toeristen te verleiden om ook andere bestemmingen, anders dan Giethoorn,

in onze gemeente aan te doen is goed openbaar vervoer een belangrijke voorwaarde. Beleving is het uitgangspunt: het openbaar vervoer is een onderdeel van de bestemming van de toeristen.

De vergrijzing leidt tot een grotere behoefte aan mobiliteit, inclusief openbaar vervoer

Het aantal ouderen neemt toe. De vraag is hoe zelfstandig deze doelgroep zich in de toekomst kan verplaatsen. In de huidige situatie wordt veel in het sociale netwerk en met de vrijwilligersvervoerders opgelost. De vraag is of de toekomstige vervoersbehoefte en het aanbod in balans met elkaar blijven.

Kanttekeningen en risico's

Omvang van de vervoersbehoefte

Er is een vervoersbehoefte, maar het gaat niet om grote aantallen en de bestemmingen zijn verspreid over onze gemeente. Dat is onderdeel van de uitdaging. Bij een grote vervoersbehoefte gericht op enkele bestemmingen is het (financieel) makkelijker om buslijnen in te zetten. Voor onze gemeente is maatwerk van belang. Dit kan door inzet van vraagafhankelijk en flexibel vervoer.

Duurzaamheid en social return

Uitgangspunt van de O.V.-analyse is dat het openbaar vervoer met emissieloze voertuigen wordt aangeboden. Onder duurzaamheid verstaan wij ook het bieden van een toekomstbestendige vervoersoplossing dat aansluit op de vraag in plaats van het afwachten hoe het openbaar vervoer zich gaat ontwikkelen.

Financiële toelichting

Op dit moment kunnen wij niet aangeven wat de financiële consequenties van het voorstel zijn. Het gaat nu om de discussie wat wij als gemeente willen met het openbaar vervoer in ons gebied. In het mobiliteitsplan brengen wij in beeld wat de financiële consequenties zijn.

Participatie en communicatie

Bijgevoegde O.V.-analyse is in samenwerking met het ondernemersplatform, koptop, vijf plaatselijke belangen en wijkverenigingen, gehandicaptenraad, ROCOV (Reizigers Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer), Transition Town Vollenhove, en enkele individuele bewoners en ondernemers.

In de werkplaats 'Duurzame Mobiliteit' van het G1000-proces is een voorstel uitgewerkt om toe te werken naar minder en schoner verkeer. In de burgerraad van 7 april is dit voorstel aangenomen. Aspecten uit dit voorstel die in de O.V.-analyse terug komen zijn: bevorderen groen verkeersgedrag (stimuleren fiets, meer doen met openbaar vervoer); opzetten (elektrisch) deelautogebruik en aansturen op emissievrije bussen.

Uitvoering en planning

Op basis van uw advies over de voorliggende O.V.-analyse zullen wij in juni onze uitgangspunten (zie bijlage) aanleveren voor het programma van eisen.

In de tweede helft van dit jaar starten wij met het proces om tot een strategische mobiliteitsvisie voor onze gemeente te komen. Voorliggende O.V.-analyse wordt hier onderdeel van. Daarnaast stellen wij een mobiliteitsplan op waarin wij de lokale laag van het openbaar vervoer gaan concretiseren. De strategische mobiliteitsvisie en het mobiliteitsplan stellen wij in overleg met de betrokken partijen op. Eventuele financiële consequenties van het mobiliteitsplan worden in het voorjaar van 2019 ingebracht in de perspectiefnota.

Besluit

Beslispunt 1

Het college besluit:

Bijgevoegd document met de analyse van het openbaar vervoer ter advisering voor te leggen op de Politieke Markt van 5 juni 2018.

Bijgevoegde uitgangspunten ter advisering voor te leggen aan de Politieke Markt van 5 juni 2018.